

Lokalhistorisk skrift for Enebakk
Nr. 1 • 2007 • Årgang 9 • Utgitt av Enebakk Historielag

ígn

Ut på skitur!

Av forskjellige årsaker utkommer dessverre årets første nummer av IGN svært forsinket. Dette beklager vi på det sterkeste og lover å komme tilbake med en ekstra "godbit" til historielagets medlemmer senere i år - som et slags "plaster på såret".

Denne våren ble det svært tydelig for oss hvor dårlig tid vi har til å samle inn viktig historisk informasjon fra førstehånds muntlige kilder. Jeg hadde avtalt samtaler med Johannes Holt (1917 - 2007) fra Ytterbygda, da han dessverre brått gikk bort i april. Med Johannes Holts bortgang har en viktig del av Ytterbygdas nære historie gått tapt, ikke minst når det gjelder hans store kunnskap om lokal skisport. Johannes Holt var i sin ungdom en svært aktiv idrettsmann og kunne fortalt mye om skimiljøet i Enebakk i årene før og etter siste verdenskrig. Jeg hadde imidlertid gleden av å samtale med Johannes Holt ved flere anledninger og det er mange gode minner som knytter seg til disse samtalene.

Å skrive om ski i Enebakk er et svært omfattende tema og min artikkel i dette nummeret av IGN vil kun fungere som slags en introduksjon. Det er riktignok skrevet mye om ski som en konkurranseidrett på lokalplanet, men desto mindre om fenomenet "ski som rekreasjon".

I dette nummeret har jeg fått spesielt god hjelp av Rolf Solberg og ekteparet Else og Nils Wiik.

med vennlig hilsen

Henning Bergersen

Ut på skitur!

Av Henning Bergersen

Skitur på Børtervanna i 1930-årene. I bakgrunnen skimter man plassen Bøvelstad. Foto: Enebakk historielags arkiv.

Kelleristninger viser riktignok at ski ble brukt som framkomstmiddel her til lands allerede for 4000 år siden, men det var morgedølen Sondre Norheim (1825-1897) som knyttet skiene til uvørne vågestykker, lek og moro. Nettopp derfor mener mange at Sondre Norheim er "den moderne skisportens far". Dette skjedde på omtrent samme tid som skiene var i ferd med å miste sin opprinnelige verdi som framkomstmiddel. Man kan kanskje si at den moderne skisportens vugge stod i Morgedal - på den vesle husmannsplassen Øverbø i Nordbygda. Her bodde Sondre Norheim på knappe 15 kvadratmeter med kone og seks barn. Fra Morgedal og Norge har skisporten deretter spredd seg til hele verden.

I 1884 brøt Norheimfamilien opp fra Mørgedal og dro til Amerika. Sondre og Rannei blei 59 år gamle før de endelig skulle få kjenne hva det ville si å være frie bønder. Men lystløperen og drømmeren Sondre ble aldri noen god bonde. Han følte seg aldri hjemme på den flate, snøløse prærien. I kjølvannet av Sondre kom det mange gode skiløpere fra Vest-Telemark og de tok grovt til seg av premiebordet på skirenn i Christiania.

I begynnelsen

Den moderne og tekniske progressive skikultur kan på mange måter kalles en norsk bragd. Med i årsakskjeden kommer de geofysiske forhold i landet, de økonomiske ressurser, de skiftende bygdemiljøer, fritidsinteresser og fremgang i velstand, helsepolitikk og sosial forståelse, samt moderne teknikk og oppfinnsomhet.

Det er velkjent at skiene, skiidretten, jakten på ski og den militære bruk av ski lenge har spilt en rolle i de fleste bygder på Romerike. Her i Enebakk har det nok alltid vært folk som i sitt yrke har benyttet seg av ski. Dette var jegere, innlandsfiskere og ikke minst skogsfolk. Storbøndene trengte ski til jakt, høyhenting fra utløer og skogtilsyn. Mange av de gamle lokale barnelekene på ski ("kringrenn", "stavkast", "ringstikking") vitner om at også mange barn hadde tilgang til ski og benyttet de i lek. Ellers var det vanlig at bonden på storgårdene (om han var veidemann), gjerne sørget for at den beste jegeren blant sine husmenn hadde godt jaktgevær og godt skiutstyr, og gjerne ungene hans også. Disse skulle nemlig være jaktfølge for gardsgutten.

Det finnes få sikre kilder på bruk av ski i Enebakk før 1900, men det er stor sannsynlighet for at skiene tidlig ble brukt som fremkomstmiddel. Fra starten av 1900-tallet finnes det imidlertid bildemateriale som forteller om at enebakkingene tok seg innover i marka på skitur.

*Karen Randum poserer for fotografen i 1900.
Foto: Enebakk historielags arkiv.*

Barn på skitur. Foto: Enebakk historielags arkiv.

*Sven Ness fra Ytterbygda foran
husmannsplassen Nesshogan.
Foto: Enebakk historielags arkiv.*

Nils Wiik i skiløypa ved Folkets hus. Foto: Privat.

Store deler av vår kommune befinner seg innenfor Østmarka og i Ytterbygda har vi også sørmarka tett ved. Dette har i moderne tid bidratt til at enebakkingene har trykket skisporten til sitt bryst. I dag finnes det hele fem skihytter (ser man bort fra Kølåbånn, som ikke lenger er i drift) innenfor kommunens grenser. Disse skistuene blir godt benyttet gjennom hele vinterhalvåret og hver av de har sin egen historie. I Enebakk var det hopp og langrenn som ble de mest populære skisportene og dette har holdt seg helt inn i vår egen tid. Enebakk har også fostret en rekke gode utøvere innenfor vinter-konkurransesidrettene.

Selv om vinteren ofte holder seg lengst i de høyereliggende områder på Stranda, er det likevel kanskje i Ytterbygda at skisporten har fått det fasteste grep om befolkningen, ikke minst takket være en rekke lokale ildsjeler som har lagt forholdene til rette for de skiglade innbyggerne.

Else og Nils Wiik

På slutten av 1950-tallet var det fortsatt vanlig å selv trække løypene dersom man skulle ut på tur i marka og ville man ha scooterpreparerte løyper, måtte man krysse grensen over til Oslo kommune. Nils Wiik satt som leder for IL Driv i perioden fra 1954 til 1957 og han var ivrig opptatt av å gjøre det enkelt for folk å komme seg ut på skitur. Hans periode som leder skulle danne grunnlaget for en stor utvidelse av løypenettet i Enebakk.

*Ekteparet Else og Nils Wiik har betydd mye for skimiljøet i Enebakk.
Foto: Henning Bergersen.*

Vangen skistue fotografert en vinterdag i 1961. Foto: Skiforeningen.

Etterhvert som økonomien bedret seg utover på 1950-tallet ble det stadig mer vanlig for enebakkingene å tilbringe søndagen på skitur i skogen. Da Skiforeningens storstue på Vangen i Rausjømarka åpnet i februar 1961, var dette en milepæl for Østmarka som turområde og kort tid etter dukket de første scooterpreparerte løypene innenfor vår egen kommunegrense opp. Det ble i denne perioden også ryddet nye løypetraseer hele veien til Ytterbygda og Drivplassen.

Det nye klubbhuset på Drivplassen sto klart i 1961 og i februar 1963 åpnet den første lysløypa ved Kjepperud i Ytterbygda. Løypa ble bygget på dugnad og sto ferdig på rekordtid. Den offisielle åpningen fant sted bare 4 måneder etter at de første planene ble lansert. Nils Wiik og Rolf Solberg, som begge var med i dugnadsgjengen, forteller at det var en utrolig effektiv prosess. Nils Wiik har fremdeles den svarte notatboka som forteller hvem som var med på denne dugnaden.

Skilek i Enebakk. Foto: Enebakk historielags arkiv.

Her finner man navn som Hroar Kjellgård, Åge Rustad, Åge Bjerkland, Asbjørn Moe, Iver Østvåg, Bjørn Sulerud, Rolf Solberg, Kåre Myhre, Per Halvorsen, Oddvar Skaug, Egil Thoresen, Erling Kjensli, Odd Abrahamsen og mange fler.

Nils Wiik ble etterhvert leder av det nystartede lokalutvalget for Skiforeningen i Sørmarka, men bare kort tid etter startet han eget lokallag i Enebakk. Det var Nils som kjørte de første scooterløypene i Gaupesteinmarka. Else Wiik forteller: "Det var ikke alltid så moro å sitte hjemme når jeg visste at Nils var ute i marka og kjørte løyper i mørket om kvelden. Det fantes jo ikke mobiltelefon på denne tiden og jeg visste jo ikke alltid hvor han var." "Det var jo ikke alltid så lett med disse gamle scooterne heller", minnes Nils. Han forteller om en kveld han var ute og preparerte i Gaupesteinmarka. "Jeg hadde overtatt en gammel scooter som Skiforeningen ikke lenger vil bruke i Holmenkollen og plutselig hang gassen seg opp. Det ble litt av en husketur før det bar i grøfta", humrer han. "Så måtte jeg opp i et tre for å feste tauet og dra den 170 kilo tunge scooteren opp av grøfta igjen.

Åpningen av den nye lysløypa på Kjepperud i 1963 markerte på mange måter en ny era i skisporten i Enebakk. I årene etter åpningen av Vangen skistue i 1961 og lysløypa i Ytterbygda, økte antallet skiturister i våre trakter av marka betraktelig. For Oslofolk åpnet det seg nå nye muligheten for å oppdage en del av marka som tidligere hadde vært ukjent terreng og prepareringen av det lokale løypenettet i Enebakk skjøt raskt fart. Nye løyper kom til og stadig flere søkte mot sør.

I 1982 startet ekteparet Wiik søndagsservering på den gamle plassen Ubberudbråten. Denne populære serveringen fortsatte de med helt til 1996, da yngre krefter overtok. Sammen arrangerte ekteparet Wiik også den populære barneskiskolen ved Bjerkely gjennom en årrekke. Da Nils Wiik parkerte scooteren for godt i 1996, hadde han kjørt løyper i Enebakkskogene hver vinter i nesten 30 år.

*Nils Wiik tester skiene på Sulerudjordet. Bildet er trolig tatt før siste krig.
Foto: Privat.*

Liv og røre på Vangen skistue. Foto: Henning Bergersen.

I 1969 kjøpte Driv sin første snøscooter og man begynte straks å kjøre løyper i området omkring Holmetjern og videre i retning Ekebergdalen. Løyper ble det også kjørt i skogen omkring Vikstjern. I 1970 ble skigruppa i Driv etablert og lysløypa ved Drivplassen ble utvidet både i 1972 og i 1990. Lysløyper fikk man etterhvert også ved Streifinn på Flateby og ved Lotterud i Kirkebygda. Byggingen av det nye klubbhuset og lysløypa på Kjepperud i Ytterbygda førte til at de fleste vinteraktivitetene ble flyttet fra området omkring folkets hus og opp til Drivplassen.

Utover på 1970-tallet økte stadig antallet preparerte løyper og med hjelp av noen svært gode snøvintre ble disse løypene svært populære. I 1981 ble det startet opp lokalutvalg for Skiforeningen i Sørmarka og Nils Wiik ble første formann. Fire år senere fikk Skiforeningen sitt eget lokalutvalg i Enebakk, også med Nils Wiik som formann.

Det er ikke lenger servering på Kalabånn. Foto: Henning Bergersen.

Skiforeningens løypekart fra 1981.

Nils Wiik og scooteren. Foto: Øvre Smaalenene.

Omtrent samtidig som den gamle husmannsplassen Ubberudbråten åpnet sin servering i 1982, startet man også servering på plassen Kølabbånn i Kirkebygda. På Flateby sto det nye og moderne serveringsstedet Streifinn ferdig i januar 1983. Den siste tilveksten av skistuer i Enebakk er den gamle husmannsplassen Larsbraaten ved Tømmerbråten midt i bygda. Skistua på Larsbraaten åpnet i 1996 og ligger langs den nye gjennomfartsløypa mellom Bysetermåsan og Streifinn. Skiforeningens Jon Hamre er mannen bak denne første dobbeltsporede gjennomgangsløypa i Enebakkskogen, "motorveien" som den også kalles. Gjennomgangsløypa ble første gang kjørt i 2003.

Rolf Solberg og Aage Rustad har begge vært svært aktive innenfor langrennsmiljøet i Enebakk. Nå arbeider de med å videreføre Oddvar Skaug sitt prosjekt - en permanent ski-utstilling i Kirkebygda. Foto: Henning Bergersen.

Kilder:

*Helge Refsum: Skisporten på Romerike. Artikkel i årbok for Romerike historielag 1966.
Magne Johansen: Fint Driv i 60 år. II. Driv 1997.*

Muntlige kilder:

Rolf Solberg, Aage Rustad, Johannes Holt (2005), Nils Wiik, Else Wiik, Oddvar Skaug (2005), Egil Thoresen, Bjørnar Thoresen og Andreas Bøhler.

Henning Bergersen er født i 1969 og kommer fra Ytre Enebakk. Cand. Mag. fra Universitetet i Oslo med fagene historie og folkloristikk. Har sin daglige arbeidsplass som informasjonskonsulent i Enebakk kommune. Skriver jevnlig for flere norske aviser og tidsskrifter.

Foto: Camilla Henrikke Esp.

l a g s l i v

Årsmøtet og det nye styret

Åse Killerud ble på årsmøtet i desember valgt til ny leder av Enebakk historielag og avløste dermed Andreas Böhler, som gikk av etter å ha sittet som leder siden 2004. Åse Killerud var også leder for Enebakk historielag i perioden 1988 - 1997 og har sittet kontinuerlig i styret siden 1982. Dette må derfor kunne sies å være et aldri så lite "comeback" for Killerud. Hun har forøvrig vært en svært sentral person i laget også i 2006, både som nestleder og som rapportør til styret for den nye kulturminneverngruppa. Avtroppende leder Andreas Böhler ønsket ikke å stille til valg for en ny periode som leder, men fortsetter sitt viktige arbeid på bygdetunet. Andreas Böhler ble behørig takket for sin innsats som leder gjennom tre år og som styremedlem siden 2001.

Det nyvalgte styret for 2007 består av:

Åse Killerud (nyvalgt leder for 1 år)

Svenn Johansen (1 år igjen)

Esther Reiss (1 år igjen)

Lena Mjerskaug (1 år igjen)

Arne Østerby (nyvalgt, for 2 år)

Eva Kristoffersen (ny periode, 2 år)

Henning Bergersen (nyvalgt, for 2 år)

Vararepresentanter er Egil Thoresen (1. vara), Juul Sverre Stener (nyvalgt, 2. vara, for 2 år) og Bjørnar Thoresen (nyvalgt, 3. vara, for 2 år).

Håkon Tysdal var eneste styremedlem, som ved siden av avtroppende leder Andreas Bøhler, gikk ut av styret. Tysdal har sittet som styremedlem siden 2002. Både Håkon Tysdal og Andreas Bøhler ble behørig avtakket med blomster og rosende ord.

Ny valgkomite kom også på plass. Den består av leder Leif Bøhler, Rolf Solberg (nyvalgt for 2 år), Håkon Tysdal (nyvalgt for 2 år) og Ole Jakob Holt (vara, valgt for 1 år)

Årsmøtet valgte Ivar Vardeberg til revisor for 2007.

På årsmøtet var det reviderte forslaget til vedtekter for Enebakk historielag oppe til avstemming og ble, etter noen kosmetiske endringer, enstemming vedtatt.

Etter årsmøtet var det servering av kaffe, utlodning og underholdning ved Michael Furulund og Astrid Holtop. Til slutt viste Henning Bergersen lysbilder og fortalte fra lagets aktiviteter i året som gikk.

*Avtroppende styremedlem
Håkon Tysdal ledet
årsmøtet med stødig hånd.
Foto: Eva Kristoffersen.*

VEDTEKTER FOR ENEBAKK HISTORIELAG

(Etter vedtak på årsmøtet 12. desember 2006)

§ 1 Enebakkk Historielag har til formål å samle og utbre kunnskap om Enebakks historie på de forskjellige felter, og å vekke interesse for enebakkingenes kultur, liv og virke gjennom tidene. Laget vil virke som støtteorganisasjon for de nemnder og utvalg som har med bygdas historie og kulturarv å gjøre.

§ 2 Enebakkk Historielag står tilsluttet Romerike Historielag og betaler til det den kontingent som til enhver tid er avtalt mellom Romerike Historielag og de tilsluttede historielag.

§ 3 Alle kan bli medlem av Enebakkk Historielag. Kontingenten fastsettes ved hvert årsmøte. Medlemmene blir automatisk medlemmer av Romerike Historielag. Styret kan utnevne æresmedlemmer. Æresmedlemmer betaler ikke kontingent.

§ 4 Årsmøtet er lagets høyeste myndighet og holdes innen utgangen av desember. Innkalling til ordinært årsmøte sendes medlemmene senest 3 uker før møtet. Med innkallingen følger sakliste, årsmelding, regnskap, budsjett, handlingsplan og valgkomitéens innstilling. Saker som ønskes behandlet på årsmøtet, må være mottatt av styret senest 8 dager i forveien. Stemmerett har alle som møter personlig og som har betalt medlemskontingent for siste år. De saker som ikke omtales spesifikt i vedtektene avgjøres ved simpelt flertall. Intet medlem har mer enn én stemme. Ved stemmelikhet teller leders stemme dobbelt.

Følgende saker behandles på årsmøtet:

1. Årsmelding.
2. Revidert regnskap.
3. Handlingsplan for neste periode.
4. Budsjett for neste periode.
5. Kontingentfastsettelse.
6. Styrets innstilling i saker.
7. Valg av styre, herunder leder, varamedlemmer, valgkomité og revisor.
8. Innkomne forslag.

Lovlig innkalt årsmøte er vedtaksført med det antall godkjente medlemmer som møter.

§ 5. Laget skal ledes av 5 (eller 7) styremedlemmer (inkludert leder) med 2 (eller 3) varamedlemmer i prioritert rekkefølge. Styret har ansvar for lagets løpende virksomhet til enhver tid. Styret disponerer Enebakkk Historielags økonomiske midler iht. styrevedtak. Styret kan ikke ta opp lån, eller forplikte medlemmene økonomisk uten årsmøtets godkjenning. Historielagets navn, kontakter eller virksomhet forøvrig kan ikke benyttes i kommersiell sammenheng uten styrets samtykke.

Årsmøtet velger:

1. Leder for 1 år og styremedlemmer for 2 år, hvor 2 (eller 4) velges på hvert årsmøte.
2. 2 (eller 3) varamedlemmer for 2 år, hvor 1 (eller 2) velges på hvert årsmøte.
3. 1 revisor for 1 år.
4. 3 medlemmer til valgkomiteén for 2 år. Henholdsvis 2 og 1 går ut annet hvert år. Valgkomiteén velger selv leder.

Innen styret velges nestleder, kasserer og sekretær. Styret er beslutningsdyktig når minimum halvparten av styret (inkludert varamedlemmer) er tilstede, derunder leder eller nestleder. Såfremt de ikke er valgte styremedlemmer, har redaktøren av Ign og lederne av lagets arbeidsgrupper og -utvalg, møte-, tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett. Til styremøter kan leder og nestleder, samt styremedlemmer i samråd med leder/nestleder, også invitere andre etter behov. Styremøtene holdes så ofte leder finner det nødvendig, eller når det forlanges av minst to styremedlemmer. Det skal føres protokoll fra styremøter, medlemsmøter og årsmøter.

§ 6 Ekstraordinært årsmøte innkalles av styret med minst én måneds varsel etter:

1. Vedtak av årsmøtet.
  2. Enstemmig vedtak av styret.
  3. Når minst 1/3 av medlemmene krever det.
- Medlemmene skal ved innkallingen orienteres om hvilke saker som kreves behandlet. Kun saker som står på innkallingen kan behandles.

§ 7 Endringer av vedtektene kan kun skje ved 2/3 flertall på ordinært årsmøte.

§ 8 Ønsker Enebakk Historielag å tre ut av Romerike Historielag, sender laget melding om dette til styret i Romerike Historielag etter årsmøtets godkjenning med 2/3 flertall. Laget ansees uttrådt 3 måneder etter at meldingen er mottatt av styret i Romerike Historielag.

§ 9 Oppøsning av Enebakk Historielag kan først skje etter årsmøtets godkjenning med 2/3 flertall i 2 påfølgende årsmøter. I tilfelle av oppøsning og eventuelt inntil nytt lokalt historielag opprettes, overføres lagets midler og arkivalia til forvaltning av Romerike Historielag i samråd med det lokale kulturstyret. Er også Romerike Historielag oppløst, overdras lagets midler og arkivalia til Enebakk kommune.

Lederens hjørne

Enebakk Historielag opplevde i fjor en revitalisering, mye takket være vellykket rekruttering til styret. En ny og mer funksjonell organisasjonsstruktur med selvstendige arbeidsgrupper har utløst stor energi og tiltakslyst hos mange medlemmer. Denne positive givnen har vi med oss inn i det nye året.

Historielaget har en naturlig og viktig rolle som "vaktbikkje" for det lokale kulturminnevernet.

I tillegg til jevnlig dialog og aktivt samspill med kommunen samt konstruktive innspill til alle relevante planprosesser, er det gjennom kunnskapsformidling og bevisstgjøring vi har størst påvirkningsmulighet overfor den lokale kulturminneforvaltningen, politikere, grunneiere og allmennheten. Kulturminner og kulturmiljøer utgjør et mangfold av kvaliteter som ikke lar seg måle på en enkel måte. Hver for seg og sammen representerer de kunnskapsverdier, opplevelsesverdier og bruksverdier. Disse verdiene griper inn i og forsterker hverandre, og gjør kulturminner og kulturmiljøer til viktige tilganger for dagens og fremtidens samfunn.

Kulturminner er uerstattelige kilder til kunnskap om menneskers liv og virke, og om deres kunstneriske og tekniske ferdigheter gjennom tidene. Kulturminner og kulturmiljøer er ikke-fornybare verdier. Er de engang ødelagt kan de ikke erstattes. De er kontinuerlig utsatt for både naturlig nedbryting og ødeleggelses på grunn av menneskelig aktivitet. Det nasjonale målet er å ta vare på et representativt utvalg av disse ikke-fornybare verdiene i et langsiktig perspektiv.

Dagens og morgendagens mennesker må få anledning til å sette sitt preg på omgivelsene og speile de verdier dette samfunnet tar vare på. Det er viktig at både fortid, nåtid og fremtid ses samlet slik at utformingen av våre fysiske omgivelser tar inn alle disse aspektene.

Med sin geografiske nærhet til landets hovedstad er bygda vår i ferd med å bli et pressområde. Det forsterker trusselen mot kulturminner og kulturmiljøer. Det er derfor en ekstra stor utfordring å arbeide for bevaring og beskyttelse av kulturminner i dagens samfunn hvor utviklingen skjer i et akselererende tempo.

Vi må søke å beherske de forandringenes prosesser vi alle mer eller mindre bevisst aksepterer og mer eller mindre villig deltar i, og vi må være våkne og tradisjonsbevisste enkeltmennesker med pågangsmot og vilje til å ta vare på historiske verdier.

Med vennlig hilsen

Åse Killørud

Program 1. halvår 2007

Søndag 18. februar - Kl. 19.00

Temamøte på Holtop: "Musikk fra gamle Enebakk"

Musiker Leif Lillejordet har samlet musikk fra "gamle Enebakk" og vil fremføre noe av dette med sitt trekkspill. Han vil også fortelle og vise bilder. Gratis entre! Servering av kaffe og bakst. Arrangementet inngår i programmet til kulturdagene i Enebakk 2007.

Onsdag 28. mars - Kl. 19.00

Temamøte på Holtop: "Norges glemte oppdager"

Foredrag av Paul Chaplin om Antarktis og Carsten Borchrevink, som var den første person på Sydpolens fastland. Gratis entre! Servering av kaffe og bakst.

Onsdag 30. mai - Kl. 18.00

Rusletur på Stranda

Vi møtes ved Melgård barnehage og rusler opp i skogen mot plassen Dammen. Videre går turen til Torvmåsan og deretter over Høgås ned til Haugdammen. Turledere er Bjørnar Thoresen og Juul Sverre Stener. Ta med mat, kaffe og gummistøvler!

Tirsdag 5. juni - Kl. 18.00

Rusletur i Enebakkdalen

Vi møtes på bygdetunet og rusler ned i Enebakkdalen til Børter elektrisitetsverk. Turleder er Jan Svartebekk. Petter Mogens Oppegaard viser oss rundt i kraftstasjonen. Ta med mat, kaffe og gummistøvler!

Vi ønsker velkommen til vårens arrangementer og håper på godt fremmøte! Eventuelle spørsmål rettes til Arne Østerby, leder i arrangementgruppa, på telefon 92 21 16 06

Besøk **ENEBAKK BYGDETUN** i sommer!

Sommerens omvisninger på bygdetunet og i Viksaga:

Søndag 17. juni - omvisere er Svern Johansen og Andreas Bøhler.

Søndag 8. juli - omvisere er Åse Killerud og Eva Kristoffersen.

Søndag 12. august - omvisere er Esther Reiss og Håkon Tysdal.

Søndag 16. september - omvisere er Jan Svartebekk og Andreas Bøhler.

Omvisningen starter kl. 12.00 alle søndager og følger et oppsatt program.

12.00 - Velkommen. Omvisning på Bygdetunet.

13.30 - Kaffepause med salg av bakst m.m.

14.00 - Omvisning i Viksaga.

15.00 - Avslutning.

For ytterligere spørsmål, kontakt bygdetungruppa ved Andreas Bøhler på telefon 95 02 83 05

Kvernstua mot fredning

Husmannsplassen Kvernstua i Ytterbygda. Foto: Henning Bergersen.

Kulturminneverngruppa i Enebakk historielag har det siste året arbeidet målrettet for å sikre fremtiden for husmannsplassen Kvernstua i Ytterbygda og dette arbeidet ser nå ut til å bære frukter. I kommunestyremøtet 23. mars ble Kvernstua og et større område omkring plassen vedtatt regulert til bevaring. Dette vedtaket er svært gledelig og åpner en rekke nye muligheter for å ta i bruk den gamle plassen på en konstruktiv måte til glede for bygdas befolkning.

Kulturminneverngruppa vil nå arbeide for at Kvernstua ikke skal bli et "dødt" museum, men en levende husmannsplass i daglig bruk. Kulturminneverngruppa har denne våren derfor fremmet et konkret forslag overfor kommunen om hvordan plassen kan drives i årene fremover.

Kvernstua mot fredning

Husmannsplassen Kvernstua i Ytterbygda. Foto: Henning Bergersen.

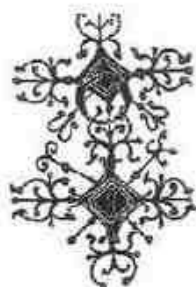
Kulturminneverngruppa i Enebakk historielag har det siste året arbeidet målrettet for å sikre fremtiden for husmannsplassen Kvernstua i Ytterbygda og dette arbeidet ser nå ut til å bære frukter. I kommunestyremøtet 23. mars ble Kvernstua og et større område omkring plassen vedtatt regulert til bevaring. Dette vedtaket er svært gledelig og åpner en rekke nye muligheter for å ta i bruk den gamle plassen på en konstruktiv måte til glede for bygdas befolkning.

Kulturminneverngruppa vil nå arbeide for at Kvernstua ikke skal bli et "dødt" museum, men en levende husmannsplass i daglig bruk. Kulturminneverngruppa har denne våren derfor fremmet et konkret forslag overfor kommunen om hvordan plassen kan drives i årene fremover.

Besøk historielagets hjemmesider:
www.enebakkhistorielag.no

På våre hjemmesider ønsker vi å presentere lagets aktiviteter og annet av interesse for de som vil vite mer om Enebakks historie både fra nyere og eldre tider. Tanken er at hjemmesiden skal fungere som et møtested og et informasjonssenter for både medlemmer og ikke-medlemmer.

Send gjerne inn forslag, stoff og innspill på e-post:
webmaster@enebakkhistorielag.no

*Enebakk historielag ønsker å rette en
stor takk til de som i 2006 har donert
lokallhistoriske fotografier, gjenstander
og dokumenter til laget!*

Maribråtlia ute av kommuneplanen!

Utbyggingsprosjektet i Maribråtlia i Ytterbygda har vært ett av de mest omstridte planforslagene i den pågående kommuneplanrulleringen. Enebakk historielag gikk tidlig ut og markerte skepsis mot å bygge ut et slikt kulturhistorisk skogområde. Vi har også vært runden hos de politiske partier og fortalt om kulturminnene i Maribråtlia. Og vi møtte stor lydhørhet hos politikerne. Etter at kommuneplanutvalget hadde stemt utbyggingsforslaget ut av kommuneplanen i sine møter, ble forslaget på nytt fremmet av Høyre i kommunestyremøtet 23. april. Også denne gangen falt forslaget og er dermed ute av kommuneplanen for godt. Enebakk historielag berømmer de politikere (SP, AP, SV og KRF) som i denne runden tok kulturminnevernet på alvor og stemte imot utbygging av det vi mener er et svært spennende kulturhistorisk område. Enebakk historielag har nå innledet en positiv dialog med grunneier om videre undersøkelse av området og merking av kulturminner i Maribråtlia. Vi mener dette er et område med stort potensial både for historieundervisningen i grunnskolen og som historisk rekreasjonsområde for befolkningen.

Historielaget arbeider med å videreutvikle bygdetunet og vi ønsker å anskaffe:

- 1 dobbeltseng til 1. etasje.
- 2 enkeltsenger til 2. etasje.
- Vaskestell til kjøkkenet.
- Vedkasse til kjøkkenet.

Gjenstandene vi søker etter bør være fra tiden omkring 1900.
Dersom noen kan hjelpe oss med dette ber vi om å ta kontakt med
Svenn Johansen på tlf. 64926008
Andreas Böhler på tlf. 64926095

Rusletur i Bjerkeskauen

Søndag 2. september var det duket for nok en rusletur med historielaget. 63 turvandrere møtte frem på Drivplassen for å være med på høstens andre rusletur i Ytterbygda. Turen startet med et besøk på stedet der plassen Sollia lå. Denne plassen ligger nå midt i det nye byggefeltet til Block Watne. Heldigvis er kjellerhullet og et område omkring bevart, slik at historien om plassen kan bli husket for ettertiden. Derfra gikk turen tilbake til Drivplassen og videre til plassene Kamperud og Saghytta. Derfra fulgte vi veien inn forbi plassen Slora og Haugsmåsan til Holm Jølsens tjæreovn ved Skredderstad. Det er nå satt opp informasjonsskilt på alle disse husmannsplassene, samt ved tjæreovnen. Her har Rolf Solberg, Egil Holstad og Bjørn Bjerkland ryddet området for busker og kratt, slik at det har blitt et fint turmål. Mens medbragt niste og kaffe ble fortært fortalte Egil Holstad og Rolf Solberg om tjærebrenning og om Holm Jølsens lysoljeproduksjon inne på skauen.

Kulturminnedagen 2007

Søndag 9. september sto Enebakk historielag som arrangør av kulturminnedagen i Enebakk for andre året på rad. Tema for dagen denne gangen var "Til glede og besvær - forsamlingshus, ungdomshus og bedehus".

Turen startet ved Rådhuset i Kirkebygda og 37 deltakere fulgte turlleder Arne Østerby på en historisk vandring innover Ekebergdalen. Man var innom både Ekeberg gård, Sandhaugen, Norderhaug, Solbakken og Fugli, før turen endte opp på Nordby bedehus. Her vanket det sang ved ekteparet Eriksen og et informativt foredrag om bedehuset ved Olav Strøm, samt servering av kaffe og hjemmelaget bakst.

Turen tilbake til Rådhuset gikk via gravfeltet på Klokkerudåsen.

ENEBAKK HISTORIELAG

Styret 2007:

- Leder - Åse Killerud
Nestleder - Henning Bergersen
Kasserer - Eva Kristoffersen
Sekretær - Esther Reiss
Styremedlem - Lena Mjerskaug
Styremedlem - Arne Østerby
Styremedlem - Svenn Johansen
1. varamedlem - Egil Thoresen
2. varamedlem - Juul Sverre Stener
3. varamedlem - Bjørnar Thoresen

Kontakt:

Lotterudveien 9, 1912 Enebak
E-post: medlem@enebakkhistorielag.no

Redaktør av Ign - Henning Bergersen
E-post: ign@enebakkhistorielag.no

www.enebakkhistorielag.no

IGN © 2007 Enebak Historielag
ISSN: 1501-4479

Redaktør: Henning Bergersen
Sats: Sirius Produksjoner
Utgiver: Enebak Historielag
Trykk: BIAS Trykk AS

IGN utkommer 4 ganger pr. år
(februar, juni, august, november)

Stromsborg & Enersen A.s

1912 ENEBAKK

Autorisert elektroentreprenør
Alt innen elektrisk installasjon

Tlf. 64 92 63 00
Fax 64 92 62 20
Email: post@stromsborg.no

E-elfag

NÅR DU TRENGER EN ELEKTRIKER

BYGG- OG TØMMERMESTER

Per-Erik Østlie a.s

1914 YTRE ENEBAKK - Telefon: 64 92 39 39

1914 Ytre Enebak. Tlf. 64 92 39 39

... din lokale byggmester...

- Fagkunnskap gir trygghet

RØRLEGGERFIRMA

KJELGAARD AS

Ostøien 33
1914 Ytre Enebak
Telefon: 64 92 46 39
Telefax: 64 92 44 83
Bank: Gjensidige NOR
Bankgr. 1545.12.21494
Foretaksreg NO 987 575 052 Mva.

-fagkunnskap gir trygghet

ALT I ARBEID I VVS UTFØRES
LEVERANDØR AV THARMA VARMEPUMPER

BYGG & MESSESYSTEMER

Alt innen bygg,
rehabilitering og messestands

Tlf. 64926052 / Mob. 957 82 407 / 957 82 409

Lillestrømveien 267
1914 Ytre Enebakk

Enebakk Regnskapskontor a/s

Din samarbeidspartner innen økonomi

N•A•R•F

- Regnskap - lønn - fakturering
- Årsoppgjør - selvangivelser
  - skatteberegning
  - budsjettering
  - konsulenttjenester

Telefon: 64 92 63 03

Faks: 64 92 71 66

E-post: post@erkas.no

Krokengveien 10

1912 ENEBAKK

Malermester Widar Lund

Tlf. 913 55 275 - 950 87 977

E-post: post@malermester-lund.no

Vi utfører:

Malerarbeider (ute/inne) - Våtrom
Gulvlegging - Tapetsering